

BOSHLANG‘ICH SINFLAR MATEMATIKA DARSLARIDA ZAMONAVIY AXBOROT TEXNOLOGIYALARINING AHAMIYATI

Toshboyeva Saidaxon Raxmonberdiyevna

p.f.b.f.d. (PhD), katta o‘qituvchi

Farg‘ona davlat universiteti, Farg‘ona viloyati, Farg‘ona

Nishonova Shahnozaxon Ro‘zali qizi

Farg‘ona davlat universiteti 1-kurs magistranti,

Farg‘ona viloyati Rishton tumani

40-maktab boshlang‘ich ta‘lim o‘qituvchisi

Annotatsiya: Maqolada boshlang‘ich sinflarda matematika o‘qitishda zamonaviy axborot texnologiyalaridan (AKT) foydalanishning pedagogik va metodik ahamiyati yoritilgan. Tadqiqotda matematik ta‘limga kompetensiyaviy yondashuv, interfaol metodlar va multimedia vositalari yordamida o‘quvchilarning mantiqiy tafakkuri va mustaqil fikrlashini rivojlantirish masalalari ko‘rib chiqildi.

Kalit so‘zlar: axborot texnologiyalari, matematika ta‘limi, interfaol metodlar, boshlang‘ich ta‘lim, multimedia, pedagogik texnologiya.

Kirish

Matematika fanining o‘quvchilarda aql-zakovati, diqqat-e’tibor, algoritmik tafakkur va mustaqil fikrlash ko‘nikmalarini rivojlantirishdagi roli beqiyosdir. Bugungi raqamli ta‘lim muhiti esa matematika darslarining samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev ta‘lim tizimi haqida shunday ta’kidlagan: “Yangi O‘zbekistonni barpo etish yo‘lida eng muhim vazifalardan biri – zamonaviy bilim va ko‘nikmalarga ega bo‘lgan yosh avlodni tarbiyalashdir”. Shu bois, matematika ta‘limini AKT va interfaol metodlar orqali boyitish muhim ahamiyat kasb etadi.

Tadqiqot metodologiyasi:

Tadqiqot davomida pedagogik kuzatish, ilmiy-metodik adabiyotlarni tahlil qilish, taqqoslash va umumlashtirish usullaridan foydalangan holda boshlang‘ich sinf matematika darslarida quyidagi yo‘nalishlar o‘rganildi:

- Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT)ning ta‘lim jarayoniga tatbiqi.
- Multimedia resurslar, interfaol doskalar va elektron darsliklarning samaradorligi.
- Interfaol metodlar va innovatsion yondashuvlar (STEAM, gamification, flipped classroom, case study, digital storytelling).

Natijalar:

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki:

1. Vizualizatsiya va tushunish: matematik qoidalar, geometrik shakllar va hisoblash amallari animatsiyalar orqali osonroq o‘zlashtiriladi.

2. Motivatsiya va qiziqish: o‘yin va interaktiv topshiriqlar darsga qiziqishni oshiradi.
3. Individual yondashuv: kompyuter dasturlari topshiriqlarni o‘quvchining darajasiga moslashtiradi.
4. Vaqtni tejash: tayyor elektron materiallar dars vaqtini samarali taqsimlash imkonini beradi.
5. Mantiqiy fikrlashni rivojlantirish: multimedia taqdimotlar va interaktiv o‘yinlar bolalarning fikrlash doirasini kengaytiradi.

Shuningdek, zamonaviy dasturlash tizimlari yordamida murakkab masalalarni tez va aniqlik bilan yechish, differensial tenglamalarni grafik ko‘rinishda ifodalash imkoniyati mavjud.

Muhokama:

Boshlang‘ich sinflarda matematika o‘qitishda AKT va interfaol metodlarni qo‘llash:

- Ta‘lim jarayonini interaktiv va qiziqarli qiladi.
- O‘quvchilarning mustaqil izlanish va o‘zlashtirish ko‘nikmalarini shakllantiradi.
- Matematik tushunchalarni real hayotiy vaziyatlar bilan bog‘lash imkonini beradi.

Metodlar: aqliy hujum, klaster, baliq skeleti, shuningdek STEAM, gamification, flipped classroom, case study va digital storytelling kabi zamonaviy yondashuvlar samarali ishlatiladi.

Xulosa

Boshlang‘ich sinflarda matematika darslarida AKT va interfaol metodlarni qo‘llash:

- Ta‘lim samaradorligini oshiradi.
- O‘quvchilarning matematik bilimlarni o‘zlashtirish darajasini yaxshilaydi.
- Mustaqil fikrlash va ijodiy qobiliyatlarni rivojlantiradi.

Shunday qilib, zamonaviy texnologiyalar an‘anaviy ta‘limni boyitib, darslarni interaktiv va qiziqarli qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Sh.Mirziyoyev, 2019, “Yangi O‘zbekistonni barpo etish yo‘lida ta‘lim tizimini rivojlantirish” farmoni.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori, 2020-yil 11-iyun, № XX.
3. Jumayev M.E. Matematika o‘qitish metodikasi. Toshkent: O‘qituvchi, 2018.
4. Bikbayeva N. Boshlang‘ich sinflarda matematika o‘qitish metodikasi. Toshkent, 2019.
5. Ishmuhammedov R. Ta‘limda innovatsion texnologiyalar. Toshkent, 2016.
6. Divanova M.S., Alimova S.Q., Alimov O.N. Boshlang‘ich sinflarda matematika fanini o‘qitishda axborot texnologiyalaridan foydalanish.
7. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev. “Yangi O‘zbekistonni barpo etish yo‘lida ta‘lim tizimini rivojlantirish” farmoni, 2019².

8. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 11-iyun “Ta’lim tizimini modernizatsiya qilish va raqamli ta’limni joriy etish chora-tadbirlari to‘g‘risida” qarori³.
9. www.lex.uz – O‘zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari milliy bazasi.
10. www.edu.uz – O‘zbekiston Respublikasi ta’lim portali.